

Hoornes aardgasvrij.

Inzicht in het draagvlak voor aardgasvrij wonen in de Hoornes

André Kamphuis, Lieke van Duist

B5586

23 juni 2020

motivaction
insights and strategy

Achtergrond en doelstelling	3
Samenvatting en aanbevelingen	4
Methode en opzet	7
Resultaten	8
Koplopers	27
Bijlagen	33

Achtergrond, doelstelling en onderzoeksvragen

Op verzoek van Gerwen van der Linden namens de gemeente Katwijk, heeft Motivaction International B.V. onderzoek gedaan naar het draagvlak voor aardgasvrij wonen in de wijk de Hoornes.

De gemeente Katwijk heeft de wijk de Hoornes aangewezen om als eerste over te gaan op verwarming zonder aardgas. Van bewoners wordt gevraagd om hun woning te (laten) isoleren, zich te laten aansluiten op een warmtenet en elektrisch te gaan koken. Onder de naam Hoornes Aardgasvrij worden bewoners geïnformeerd door de gemeente, woningcorporatie Dunavie en Hoogheemraadschap van Rijnland.

De gemeente heeft behoefte aan een beeld van de houding van bewoners ten aanzien van aardgasvrij wonen; de vraag is hoeveel mensen dat (nog) niet zien zitten en hoeveel mensen al geïnteresseerd zijn. Omdat reacties op plannen vaak komen van mensen met een sterke mening is dat niet duidelijk. Ook wil de gemeente graag met de huidige geïnteresseerden ('kopgroep') in gesprek om hen te helpen om als eerste de overgang te maken. De gedachte is dat zij als concreet voorbeeld kunnen dienen voor bewoners die nog niet zo geneigd zijn om 'van het gas af te gaan'. Verder wil de gemeente graag weten hoe verschillende groepen bewoners verleid kunnen worden om mee te gaan met Hoornes Aardgasvrij. Er wordt bijvoorbeeld gedacht aan financiële incentives op korte of lange termijn, en aan persoonlijk advies bij het verduurzamen van de woning. In dit rapport worden de resultaten van het onderzoek beschreven.

De doelstelling van het onderzoek is:

Inzicht geven in het draagvlak voor aardgasvrij wonen in de Hoornes, en in de triggers en barrières om er in mee te gaan

De onderzoeksvragen die hieruit voortvloeien zijn:

- Wat is de houding van bewoners van de Hoornes ten aanzien van aardgasvrij wonen?
 - Wat is de houding ten aanzien van energiebesparende maatregelen in de woning?
 - Wat is de houding ten aanzien van aansluiting op een warmtenet?
 - Wat is de houding ten aanzien van het installeren van een warmtepomp?
- Welke motieven liggen ten grondslag aan een positieve of negatieve houding ten aanzien van aardgasvrij wonen?
- Welke aanbiedingen stimuleren bewoners om mee te gaan in aardgasvrij wonen?
- Hoe groot is de groep die op dit moment geïnteresseerd is in aardgasvrij wonen ('kopgroep')
 - Waar woont deze groep?
 - Welke motieven hebben zij om te verduurzamen?
 - Voor welke aanbiedingen zijn zij gevoelig?

Samenvatting

Wat is de houding van bewoners van de Hoornes ten aanzien van aardgasvrij wonen? | Een derde staat (zeer) positief tegenover het aardgasvrij maken van de woning. Evenveel mensen staan daar echter (zeer) negatief tegenover. 30% geeft expliciet aan niet van het aardgas te willen worden afgesloten. De belangrijkste reden *tegen* aardgasvrij wonen zijn de kosten. Andere belangrijke redenen zijn dat de woning niet geschikt is voor de overstap, dat men vindt dat de overheid zou moeten opdraaien voor de kosten en dat men de alternatieven voor aardgas niet duurzaam genoeg vindt. Belangrijke reden voor aardgasvrij wonen is dat dit duurzamer en milieuvriendelijker is dan aardgas, men ziet het als een noodzakelijk stap en wil daaraan graag een steentje bijdragen.

Over het algemeen zien we zorgen om milieu en klimaatverandering belangrijk argumenten vormen voor aardgasvrij wonen. Daartegenover staat dat wooncomfort en het terugverdienen van investeringen over het algemeen belangrijker worden gevonden.

Een ruime meerderheid van de inwoners ziet het belang om eerst met een klein aantal inwoners te starten om zo ervaring op te doen voor een verdere uitrol van aardgasvrij wonen. De koplopers mogen daar volgens circa de helft van de inwoners ook financiële ondersteuning voor ontvangen.

Wat is de houding ten aanzien van het nemen van energiebesparende maatregelen? | Inwoners met een koopwoning hebben zelf al diverse maatregelen genomen om het gas- en energieverbruik in de woning te verminderen. Een energiezuinige ketel, tochtstrips en HR++ glas zijn de meest voorkomende maatregelen, ongeveer twee derde heeft deze reeds doorgevoerd. Daarnaast heeft ongeveer een vijfde tot een kwart van de inwoners de woning laten isoleren (vloer, dak, spouwmuur). De interesse in energiebesparende maatregelen verschilt. Ongeveer de helft heeft interesse in zuinige radiatoren, een slim ventilatiesysteem waar je zowel mee kunt koelen als verwarmen en een inductiekookplaat. De interesse voor zonnepanelen en isolatie ligt tussen de 30% en 40%.

Wat is de houding ten aanzien van aansluiting op een warmtenet? | Een kwart van de mensen met een koopwoning vindt een aansluiting op een warmtenet aantrekkelijk. Voorstanders vinden het een relatief goedkoop en goed alternatief voor aardgas. Daarbij zijn zij gecharmeerd van het feit dat dit een collectieve oplossing is. 43% van woningeigenaren vindt een dergelijke aansluiting echter onaantrekkelijk. Belangrijkste redenen hiervoor zijn de kosten en een gebrek aan vertrouwen in de werkzaamheid.

Over het algemeen zien we dat zowel hogere energiekosten in het begin van een overstap, als lagere energiekosten op termijn een belangrijke rol spelen in de afweging om wel of niet over te stappen op een gezamenlijk warmtenet. Daarnaast speelt ook de hoge mate van duurzaamheid een belangrijke rol in de keuze.

Samenvatting en aanbevelingen

Wat is de houding ten aanzien van het installeren van een warmtepomp? | Er is onder inwoners met een koopwoning weinig interesse voor de warmtepomp. Ruim twee derde vindt dit een onaantrekkelijke vorm van warmtevoorziening. Tegenstanders zijn niet overtuigd van de werking en de voordelen en vinden het apparaat te duur, te groot en te lawaaiig. Voorstanders vinden het daarentegen een milieuvriendelijke, duurzame en energiezuinige oplossing.

Welke aanbiedingen stimuleren bewoners om mee te gaan in aardgasvrij wonen? | Voor woningeigenaren is met name de subsidie voor het aardgasvrij maken van de woning interessant. In het collectief inkopen van dak- en gevelisolatie, dubbelglas en vloerverwarming is circa de helft enigszins geïnteresseerd, net als in een gratis adviesgesprek. Men heeft het minst interesse in een lening tegen gunstige voorwaarden, maar toch nog wel 37% toont zich (enigszins) geïnteresseerd.

Aanbevelingen ten aanzien van communicatie | Er is in Katwijk een grote midden groep die redelijk neutraal staat tegenover aardgasvrij wonen. Zij willen vaak nog even wachten met van het gas af gaan, wachten op meer duidelijkheid en op goedkopere alternatieven. Om hen te overtuigen om de overstap te maken raden wij aan om te beginnen met het verschaffen van informatie over het verduurzamen van de woning met behulp van relatief gemakkelijk door te voeren maatregelen waarmee men geld kan besparen en het wooncomfort kan vergroten. Informatie dient bovenal praktisch en duidelijk te zijn en

het persoonlijk voordeel te benadrukken. Het promoten van collectieve inkoop van dubbelglas, isolatie en vloerverwarming kan ook in deze beginfase, een aanzienlijk is hier (enigszins) in geïnteresseerd (circa 50%-60%).

Van het aardgas af is voor deze groep nu nog vaak een te grote stap, net als aansluiting op een gezamenlijk warmtenet. Er zijn nog te veel onduidelijkheden. Echter als er vanuit de koplopers straks positieve ervaringen en concrete voorbeelden zijn kan dit hen wellicht over de streep trekken om de stap ook te maken. Dan zal er bij hen ook behoefte zijn aan een advies gesprek over de mogelijkheden voor hun huis, specifiek inzicht in de kosten en mogelijkheden tot subsidies.

Tot slot adviseren we om in de informatievoorziening te differentiëren tussen huurders en kopers (met een VvE). Er zijn wezenlijke verschillen tussen deze groepen in de maatregelen die zij willen/kunnen nemen. Een aanzienlijke groep huurders staat positief tegenover aardgasvrij wonen (40%). Zij weten vaker echter niet wat de mogelijkheden zijn voor hun woning. Het loont daarom om, eventueel in samenwerking met Dunavie, huurders te informeren over de mogelijkheden en voordelen van het treffen van energiezuinige maatregelen en, op termijn, aardgasvrij wonen.

Koplopers | Samenvatting en aanbevelingen

Hoe groot is de groep die op dit moment geïnteresseerd is in aardgasvrij wonen? | 27% van de inwoners van de Hoornes wil bij de groep horen die als eerste van het aardgas afgaan en/of daarover geïnformeerd worden. Van de 27% koplopers is 12% woningeigenaar en 16% huurder. De groep kenmerkt zich doordat zij zich vaker interesseren voor de discussie rondom de energietransitie en vaker zelf willen bijdragen aan het tegengaan van klimaatverandering. Zij staan vaker positief tegenover het aardgasvrij maken van hun woning en aansluiting op een gezamenlijk warmtenet.

Welke motieven hebben koplopers om te verduurzamen? | Belangrijke redenen om over te stappen op alternatieve vormen van energie zijn zowel milieu- als kosten gedreven. Enerzijds vinden zij het van belang bij te dragen aan een betere wereld en een schoner milieu, anderzijds zien zij ook de voordelen van het verduurzamen van de woning, zoals het besparen van geld en een comfortabelere en toekomstbestendige woning.

Voor welke aanbiedingen zijn koplopers gevoelig? | Een aanzienlijk deel van de koplopers weet niet waar te beginnen en wat de mogelijkheden zijn voor hun woning. Een gratis adviesgesprek is aan deze groep dan ook goed besteed, zij zijn hier ook vaker in geïnteresseerd. Daarnaast geeft een groot deel van de koplopers aan geïnteresseerd te zijn in een subsidie, een lening én het collectief inkopen van vloerverwarming en koeling, dak- en gevelisolatie (en dubbel glas tegen een lagere prijs).

Waar woont deze groep? | In postcode gebied 2221R komen de meeste koplopers met een koopwoning voor, 28% van de huishoudens. In postcode 2221A komen de meeste koplopers met een huurwoning voor; 27% van de huishoudens.

Aanbeveling ten aanzien van communicatie | In de communicatie naar deze groep dient zowel het financiële voordeel te worden belicht als het belang van aardgasvrij wonen voor het milieu en het tegengaan van klimaatverandering. Beide vinden zij belangrijk en vormen redenen om van het aardgas af te gaan.

Informeert deze groep inhoudelijk en praktisch over hoe en waar zij kunnen beginnen als zij van het aardgas af willen. Informeert hen over de mogelijkheden om advies in te winnen over hoe zij de woning aardgasvrij kunnen maken en over het terugverdienen van investeringen. Deze groep heeft bovengemiddeld interesse in subsidiemogelijkheden en mogelijkheden om collectief in te kopen. Benader hen hiervoor proactief.

Het kan interessant zijn een of meerdere bijeenkomsten te organiseren in de wijk met postcode 2221R en 2221A. Maak hierin onderscheid tussen huurders en kopers of communiceer duidelijk waarom een dergelijke bijeenkomst ook voor huurders interessant is om te voorkomen dat je alleen woningeigenaren aantrekt.

Als er te zijner tijd sprake is van de ontwikkeling van een warmtekoelopslag raden wij aan hier ook een informatiebijeenkomst voor te organiseren. Koplopers hebben vaker interesse hierin te investeren.

Methode en opzet

In de periode 8 mei tot en met 2 juni 2020 is er een kwantitatief online onderzoek uitgevoerd onder alle huishoudens in de Hoornes wijken (CBS-wijken Hoornes-West en Hoornes-Oost).

In totaal zijn er door de gemeente 2.727 brieven gestuurd met een verwijzing naar het online onderzoek. 470 respondenten hebben de vragenlijst volledig ingevuld (een response van 17%).

De steekproef is representatief voor de inwoners van de Hoornes op de variabelen: leeftijd & geslacht.

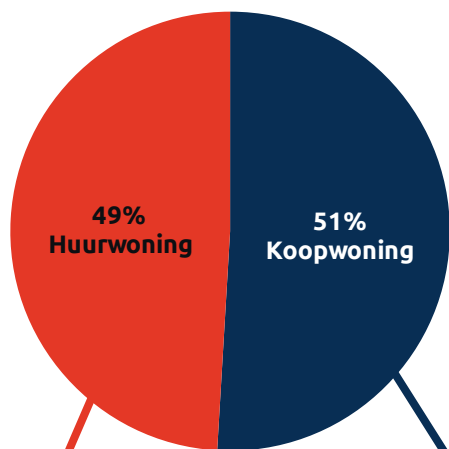
Resultaten

Achtergrond

In het onderzoek hebben we gekeken naar de verschillen tussen huurders en woningeigenaren en mensen met een grondgebonden versus niet-grondgebonden woning. Dit onderscheid is gemaakt omdat de mate waarin men zelf kan kiezen om bepaalde maatregelen door te voeren verschilt alsook de mogelijkheden per type woning. Zo kan een huurder niet alleen beslissen over een aansluiting op een gezamenlijk warmtenet en kan iemand met een appartement op de begane grond niet zondermeer zonnepanelen op het dak plaatsen. Van de ondervraagden is ongeveer de helft huurder, met grotendeels een sociale huurwoning. Van de woningeigenaren heeft de meerderheid te maken met een VvE. 78% van de ondervraagden heeft een niet-grondgebonden woning

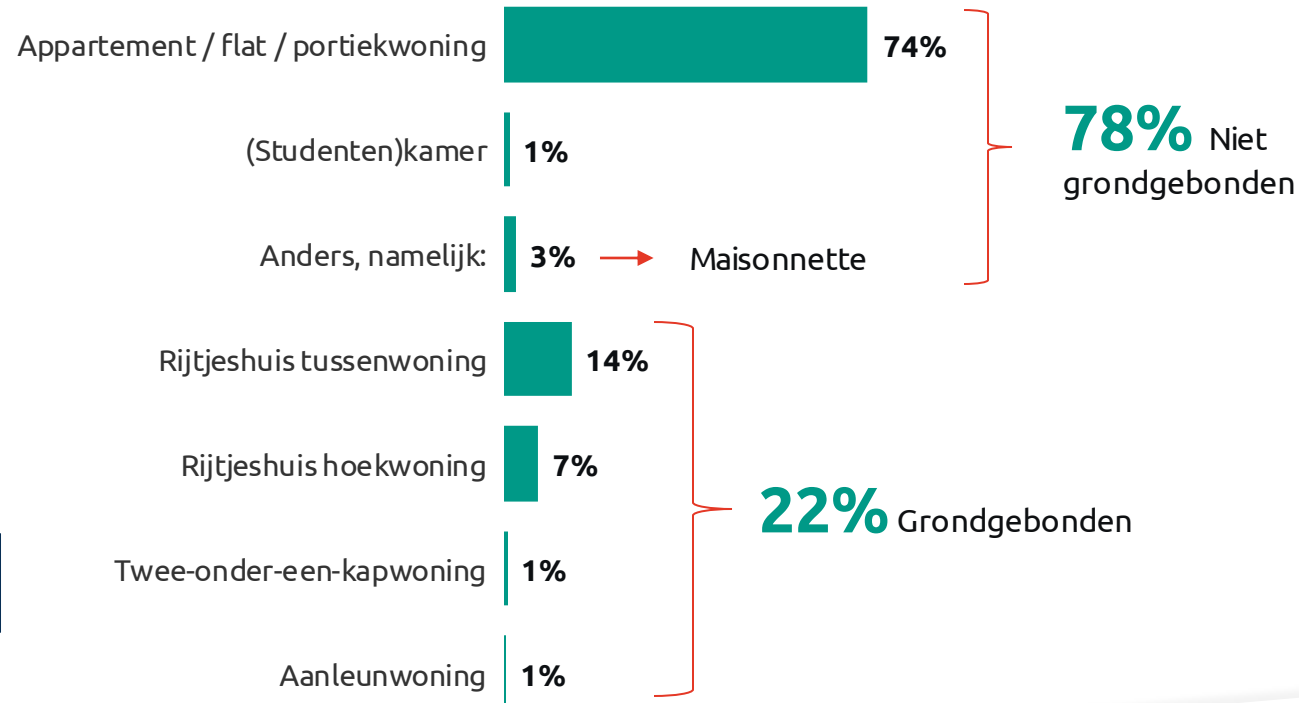
Heb je een koopwoning of een huurwoning?
(Basis - allen, n=470)

91% Sociale huurwoning
9% In de vrije sector

65% met een VvE

Welke omschrijving past het best bij jouw woning?
(Basis - allen, n=470)

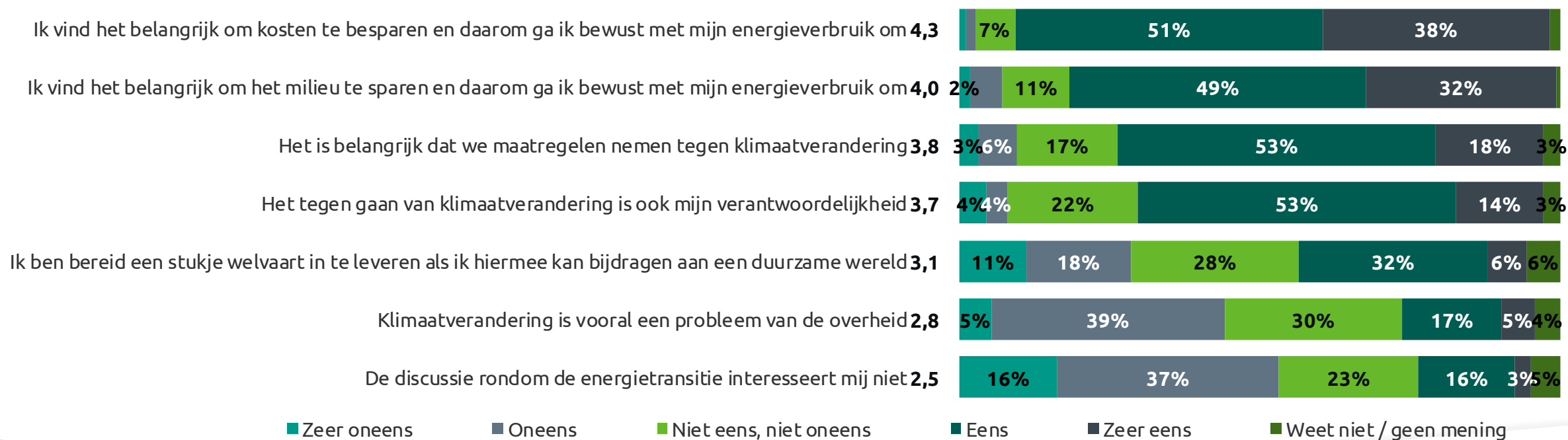

67% ziet tegengaan van klimaatverandering ook als eigen verantwoordelijkheid

Het gros van de inwoners van de Hoornes gaat bewust om met energie om zo kosten (89%) én het milieu te sparen (81%). Ongeveer de helft interesseert zich voor de discussie rondom de energietransitie (53%). 71% vindt het belangrijk dat er maatregelen worden genomen om klimaatverandering tegen te gaan. 67% ziet dit ook deels als een eigen verantwoordelijkheid. 22% vindt dit daarentegen vooral een probleem van de overheid.

- Inwoners met een **huurwoning** gaan vaker bewust om met energieverbruik om kosten te besparen (4,3 vs. 4,2). Daarnaast zijn zij vaker bereid een stukje welvaart in te leveren voor een betere wereld (3,2 vs. 2,9) en vinden zij het vaker van belang maatregelen te nemen tegen klimaatverandering (4,0 vs. 3,6). Zij zien het tegengaan van klimaatverandering vaker ook als een eigen verantwoordelijkheid (3,8 vs. 3,6).

In hoeverre ben je het eens of oneens met de volgende stellingen? (n=470)

35% staat (zeer) positief tegenover aardgasvrij wonen

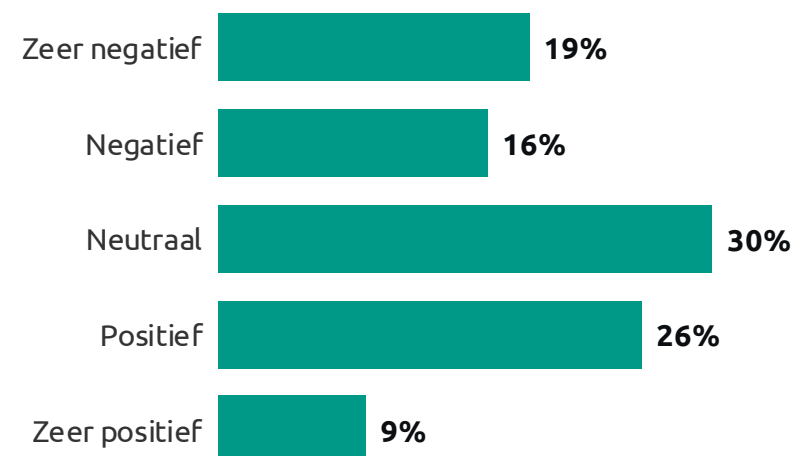
35% is (zeer) positief over het aardgasvrij maken van de woning. Evenveel mensen staan daar echter (zeer) negatief tegenover. Hierbij valt wel op dat het percentage mensen dat zeer negatief is groter is dan het percentage dat zeer positief is. 30% staat neutraal tegenover de overstap.

Belangrijke redenen om negatief tegenover aardgasvrij wonen te staan zijn de kosten. 57% geeft aan dat zij de kosten te hoog vinden. Andere belangrijke redenen zijn dat de woning niet geschikt is voor de overstap (16%), dat men vindt dat de overheid zou moeten opdraaien voor de kosten (14%) en dat men de alternatieven niet duurzaam genoeg vindt (13%).

Belangrijke reden om positief tegenover aardgasvrij wonen te staan is dat dit duurzamer en milieuvriendelijker is (55%), dat het noodzakelijk is (19%) en dat men een steentje wil bijdragen (18%).

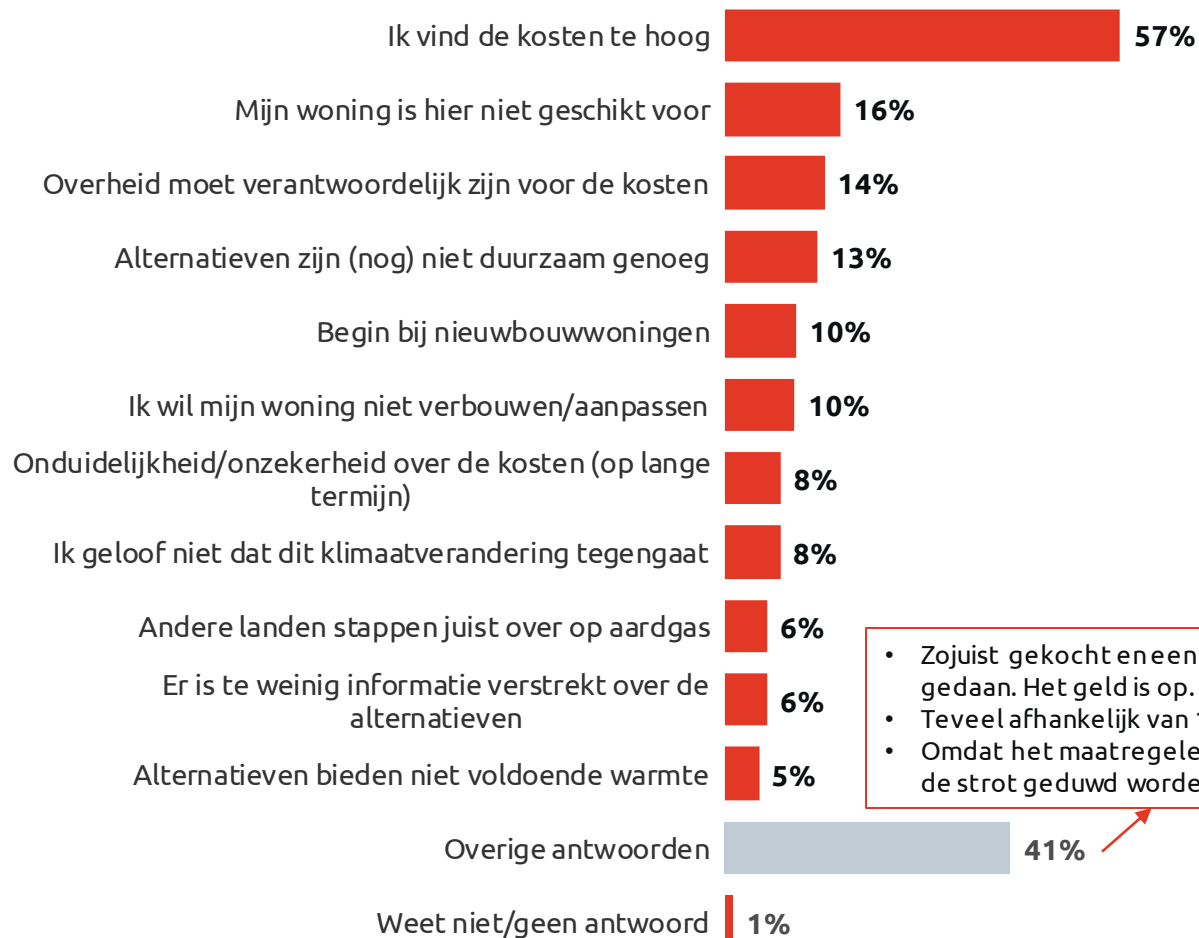
- Inwoners met een **huurwoning** staan vaker positief tegenover het aardgasvrij maken van de woning (40% vs. 29% van de woningeigenaren).

Hoe positief of negatief sta je tegenover het aardgasvrij maken van jouw woning?

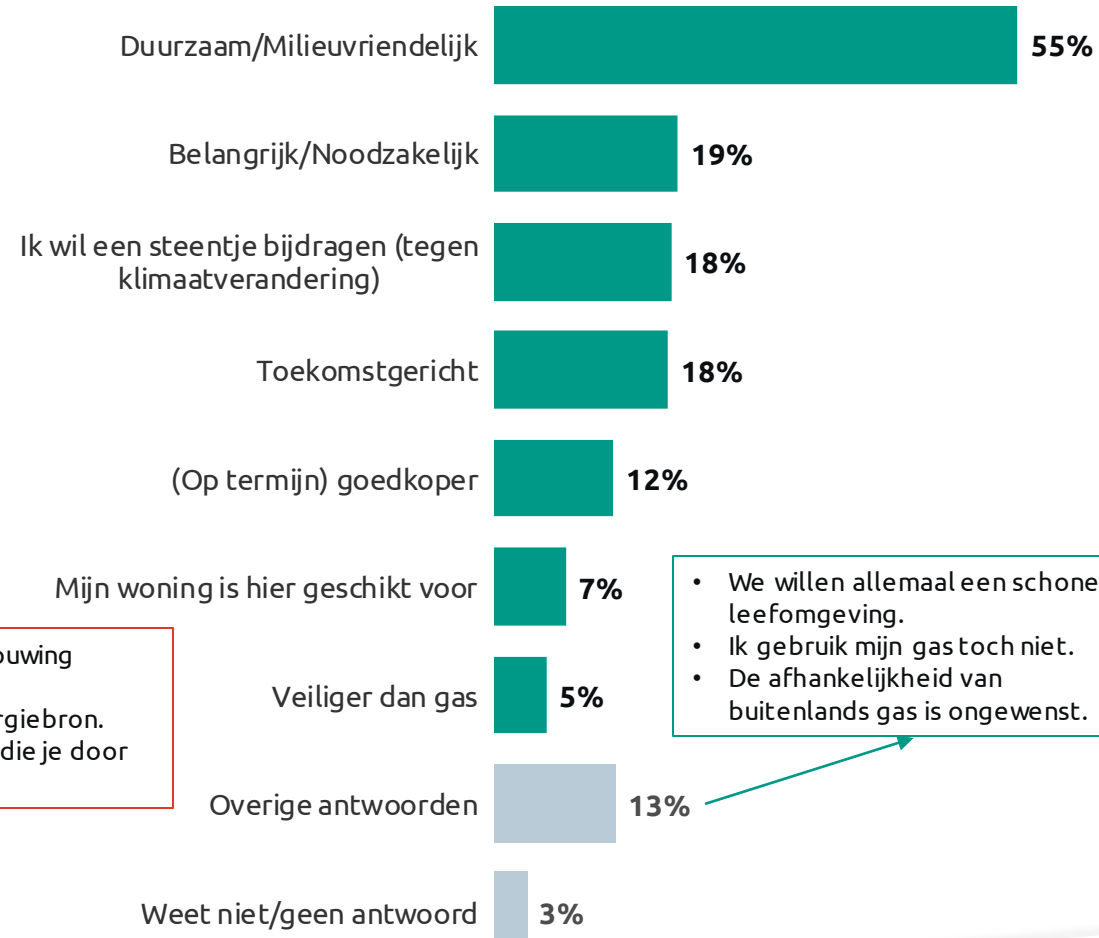

Voor 57% vormen de kosten de belangrijkste drempel

Kun je jouw antwoord toelichten? Waarom sta je *negatief* tegenover het aardgasvrij maken van jouw *huurwoning/woning*? (n=166)

Kun je jouw antwoord toelichten? Waarom sta je *positief* tegenover het aardgasvrij maken van jouw *huurwoning/woning*? (n=163)

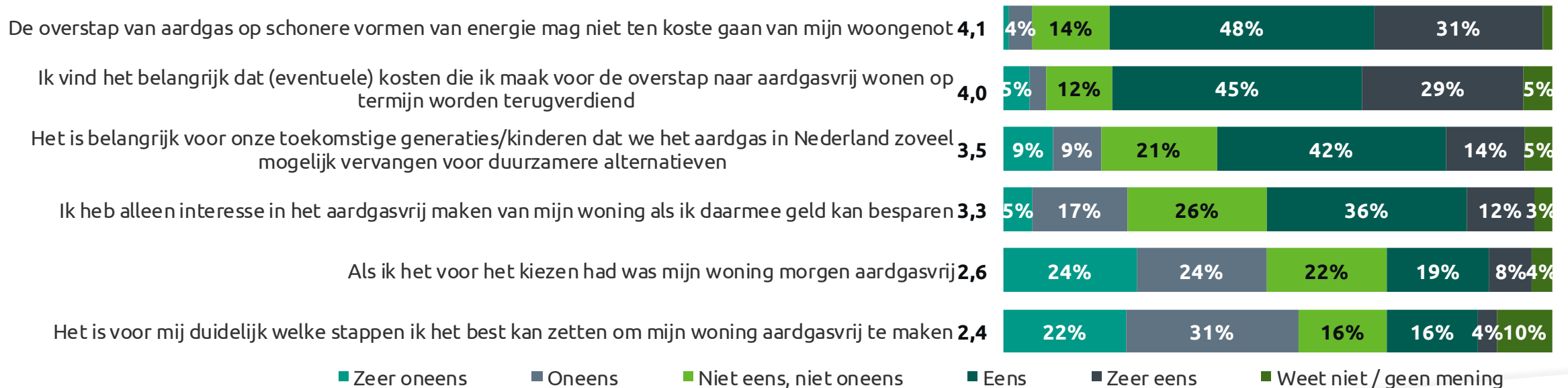
54% weet niet welke stappen het best gezet kunnen worden om de woning aardgasvrij te maken

56% vindt het van belang om aardgas te vervangen voor duurzame alternatieven omwille van de volgende generatie. Het woongenot mag echter niet ten koste gaan van deze overstap (79%) en kosten moeten op termijn wel worden terugverdiend (75%). De helft geeft aan alleen geïnteresseerd te zijn in aardgasvrij wonen mits zij daarmee geld kunnen besparen. Daartegenover staat dat een kwart aangeeft het liefst morgen al van het gas af te gaan.

Er is nog wel veel onduidelijkheid over hoe men de eigen woning aardgasvrij kan maken, ruim de helft weet niet welke stappen het best gezet kunnen worden.

- Vergeleken met woningeigenaren vinden **huurders** het vervangen van aardgas voor duurzame alternatieven vaker belangrijk voor de volgende generatie (3,7 vs. 3,3). Zij zouden ook vaker morgen al van het aardgas af willen (2,9 vs. 2,3).
- Mensen met een **niet-grondgebonden** woning weten minder goed welke stappen zij moeten ondernemen om de woning aardgasvrij te maken (2,3 vs. 2,7 grondgebonden).

Wil je steeds aangeven in hoeverre je het eens of oneens bent met die uitspraken? (n=470)

Milieu en de toekomstige generatie vormen de belangrijkste triggers vóór aardgasvrij wonen

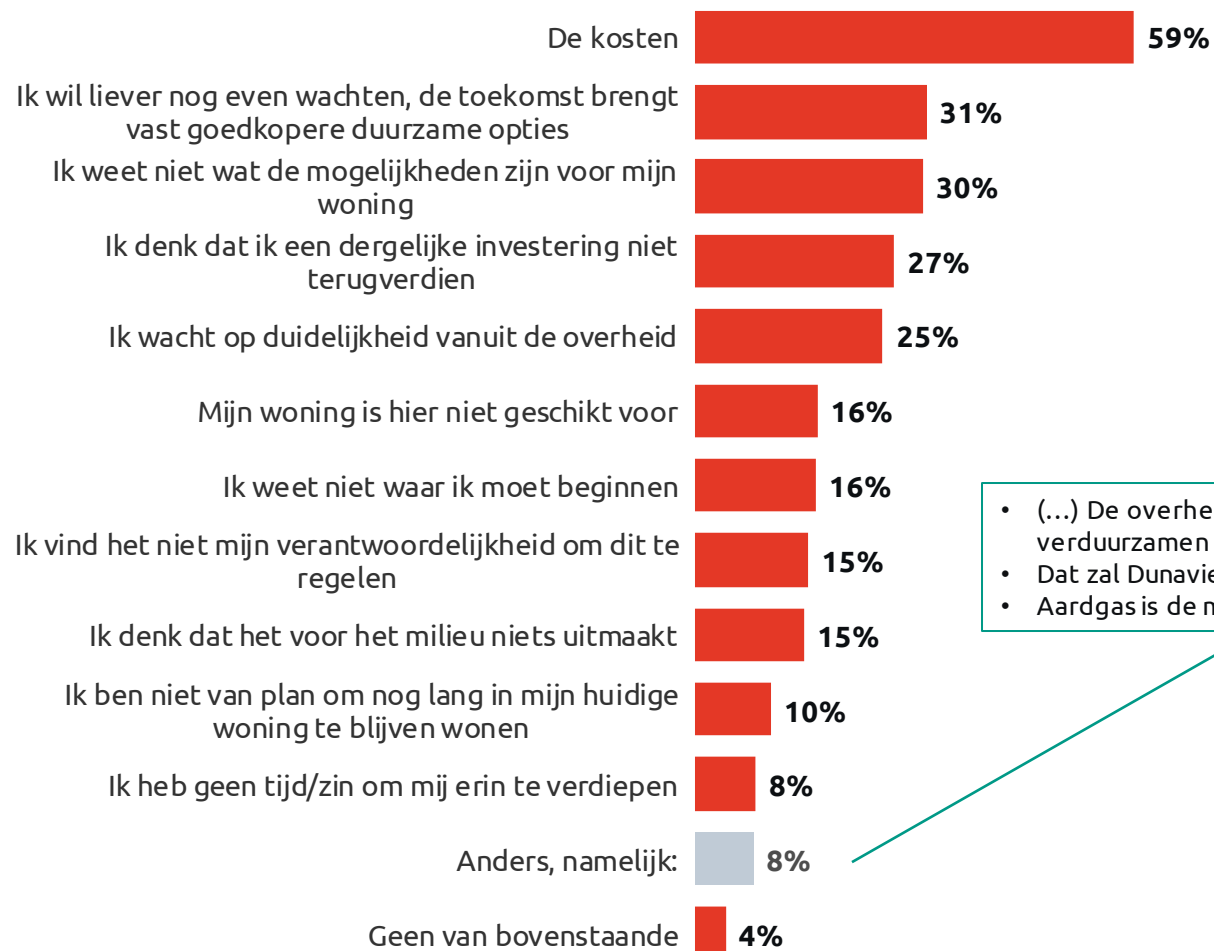
- Voor **huurders** is het milieu vaker een belangrijke trigger om de woning aardgasvrij te maken dan voor woningeigenaren (47% vs. 37%). Kosten vormen voor hen minder vaak een belemmering (46% vs. 71%) maar zij zijn wel minder vaak op de hoogte van de mogelijkheden voor hun woning (37% vs. 25%).
- Voor **woningeigenaren** zijn de kosten juist vaker een belemmering. Ook zijn zij vaker bang dat zij een dergelijke investering in het aardgasvrij maken van de woning niet zullen terugverdienen (37%). Daarnaast geven zij vaker aan dat hun woning niet geschikt is voor aardgasvrij wonen (23% vs. 9%). Zij willen vaker wachten op duidelijkheid vanuit de overheid (31% vs. 19%) of op goedkopere duurzame opties (41% vs. 21%).
- Voor mensen met een **niet grondgebonden** woning is het milieu vaker een reden om de woning aardgasvrij te maken (44% vs. 29% grondgebonden). Daarnaast zijn zij gevoeliger voor het beroep dat de gemeente op hen doet (14% vs. 3%). Niet weten waar zij moeten beginnen (18% vs. 9%) en welke mogelijkheden er zijn voor de woning (35% vs. 16%) vormen voor hen vaker een belemmering.

Wat zijn voor jou de belangrijkste redenen om jouw woning aardgasvrij te maken? *Meerdere antwoorden mogelijk*

Kosten en willen wachten op goedkopere duurzame opties vormen de belangrijkste drempels die aardgasvrij wonen in de weg staan

Wat zijn voor jou de belangrijkste belemmeringen om jouw woning aardgasvrij te maken? *Meerdere antwoorden mogelijk*

- (...) De overheid wil ons precies vertellen HOE wij moeten verduurzamen en dat voelt gewoon niet prettig.
- Dat zal Dunavie moeten doen.
- Aardgas is de meest efficiënte vorm van energieoverdracht.

9% vindt warmtepomp aantrekkelijk

70% vindt een warmtepomp als warmtevoorziening (zeer) onaantrekkelijk. Slechts 9% van de mensen met een **koopwoning** vindt dit wel een (zeer) aantrekkelijke optie. 14% staat hier neutraal tegenover.

Redenen waarom men een warmtepomp (zeer) onaantrekkelijk vindt is omdat men niet overtuigd is van de werking en de voordelen. Daarnaast noemt men de grootte, men heeft er geen ruimte voor, en het lawaai als belangrijk nadeel. Ook de prijs en het hoge energieverbruik wordt regelmatig als nadeel genoemd.

Voorstanders van een warmtepomp vinden het een milieuvriendelijke, duurzame en energiezuinige oplossing.

Vorgelegde tekst: Een warmtepomp is een elektrische vervanging voor je cv-ketel die je zelf kunt aanschaffen en (laten) installeren. Een warmtepomp is zo groot als een forse koelkast en zet elektriciteit om in warmte om je woning te verwarmen en van warm water te voorzien. Het maakt daarbij o.a. gebruik van de warmte in de buitenlucht. Kosten vanaf € 8.500,-. Een warmtepomp gaat ca. 15 jaar mee.

Hoe aantrekkelijk vind je een warmtepomp als warmtevoorziening? (Basis: Mensen met een koopwoning, n=239)

Warmtenet wordt door 24% aantrekkelijk gevonden

24% van de mensen met een **koopwoning** vindt een aansluiting op een warmtenet (zeer) aantrekkelijk. 43% vindt dit echter (zeer) onaantrekkelijk. 20% staat hier neutraal tegenover.

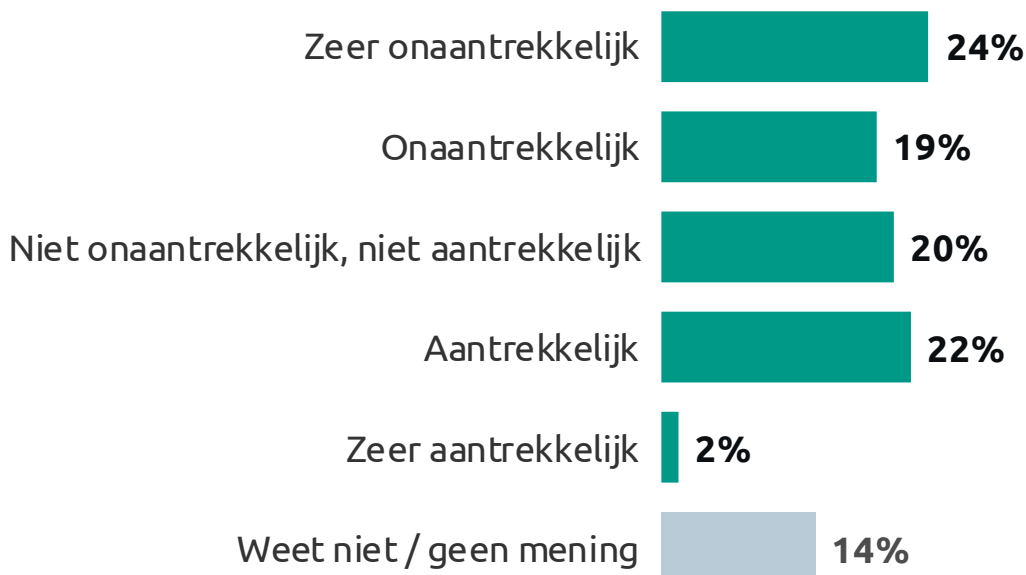
Belangrijke redenen waarom men een aansluiting op het warmtenet (zeer) onaantrekkelijk vindt zijn de kosten die daarmee gepaard gaan (54%) en een gebrek aan vertrouwen in de werkzaamheid (27%). 25% is bang dat deze oplossing hen minder warmte biedt dan warmte van gas. 13% vindt dat er nog te veel onzeker is om de overstap te maken.

Voorstanders van een warmtenet vinden deze oplossing juist relatief goedkoop (44%). Daarnaast zijn zij positief over het feit dat dit een collectieve oplossing is en het een goed alternatief is voor aardgas (25% en 24%).

- Mensen met een **grondgebonden** woning zijn vaker negatief omdat zij niet afhankelijk willen zijn van een collectieve voorziening (16% vs. 3%).

Voorgelegde tekst: Een warmtenet kan gebruikt worden om met die warmte hele straten en wijken aardgasvrij te maken. Je kunt je woning laten aansluiten op dit netwerk. Een warmtenet gebruikt warmte uit verschillende bronnen, bijvoorbeeld warmte uit de oude Rijn en afvalwater, om je woning te verwarmen en van warmwater te voorzien. Kosten tussen de €3000-6000.

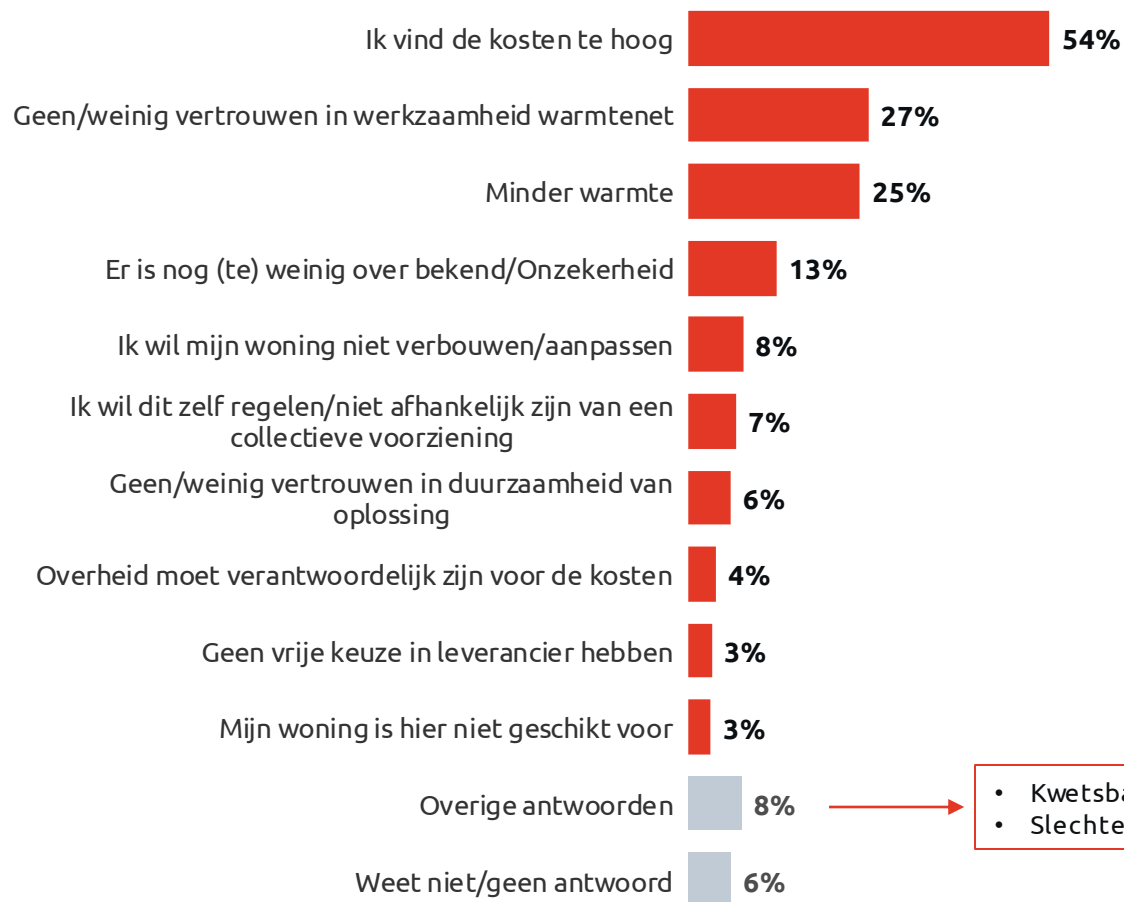
Hoe aantrekkelijk vind je de aansluiting op een warmtenet als warmtevoorziening? (Basis: Mensen met een koopwoning, n=239)

Negatieve houding ten aanzien van het warmtenet vooral gebaseerd op verwachte hoge kosten en gebrek aan vertrouwen

Kun je jouw antwoord toelichten? Waarom ben je (zeer) *negatief* over het aansluiten van jouw eigen woning op een *gezamenlijk warmtenet*?

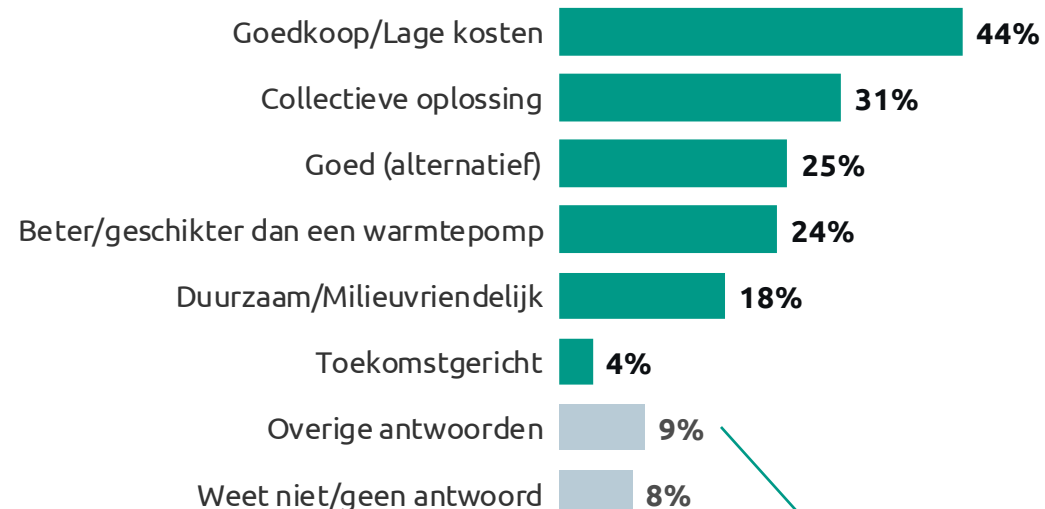
(Basis: Mensen met een koopwoning en negatief over warmtenet, n=102)

- Kwetsbare oplossing.
- Slechte verhalen in de media.

Kun je jouw antwoord toelichten? Waarom ben je (zeer) *positief* over het aansluiten van jouw eigen woning op een *gezamenlijk warmtenet*?

(Basis: Mensen met een koopwoning en positief over warmtenet, n=56)

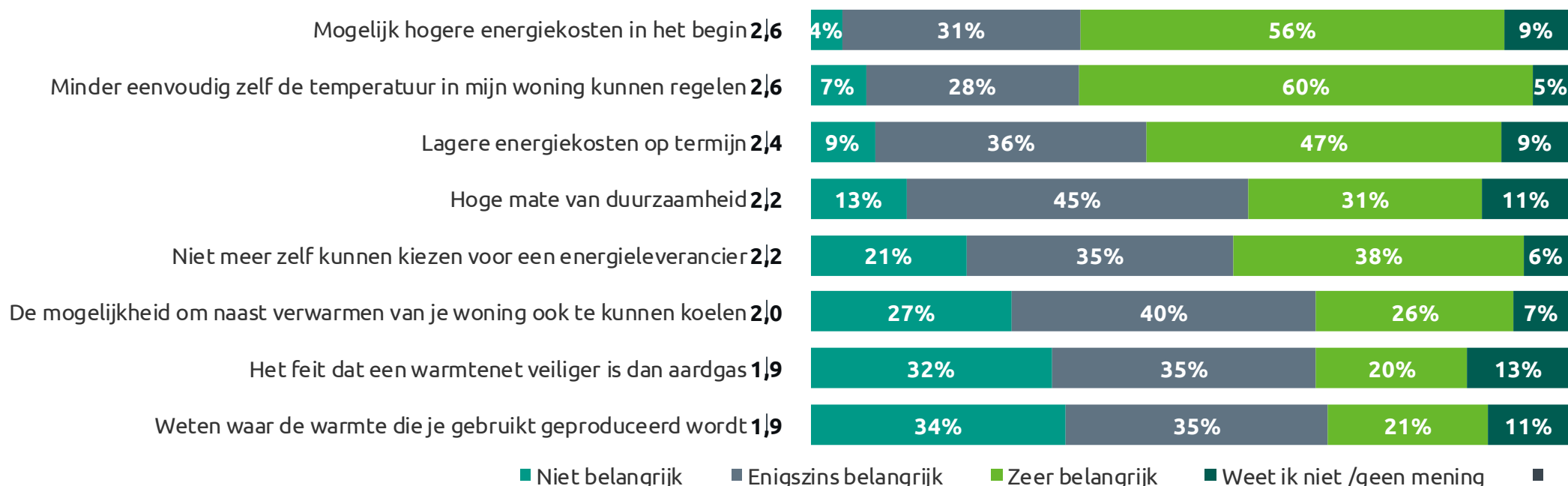
- Omdat ik denk dat een warmtenet veel stabiel is.
- Het is veel voordeliger dan een warmtepomp.
- Beproeft methode.

Mogelijk hogere energiekosten vormen belangrijkste barrières om over te stappen op een gezamenlijk warmtenet

Voor 87% van de inwoners spelen de mogelijk hogere energiekosten in het begin van een overstap (enigszins) een belangrijke rol in de afweging om wel of niet over te stappen op een gezamenlijk warmtenet. Dat geldt ook voor het minder eenvoudig kunnen regelen van de temperatuur in de woning (88%)*. Lagere energiekosten op termijn is voor 83% van belang in de afweging om over te stappen. Voor 76% is een hoge mate van duurzaamheid van belang. Niet meer kunnen kiezen voor een eigen energieleverancier vormt voor 73% (enigszins) een drempel. Het feit dat je bij aansluiting op een warmtenet naast verwarmen ook kunt koelen, is voor 66% van belang, bij ongeveer een derde van de inwoners speelt dit geen rol in hun keuze. Dat geldt ook voor het feit dat een warmtenet veiliger is dan aardgas en het hebben van inzicht in waar warmte wordt geproduceerd.

Geef alsjeblift aan hoe belangrijk de volgende aspecten zijn in jouw beslissing om wel of niet over te stappen op een gezamenlijk warmtenet.

(Basis: Mensen met een koopwoning, n=239)

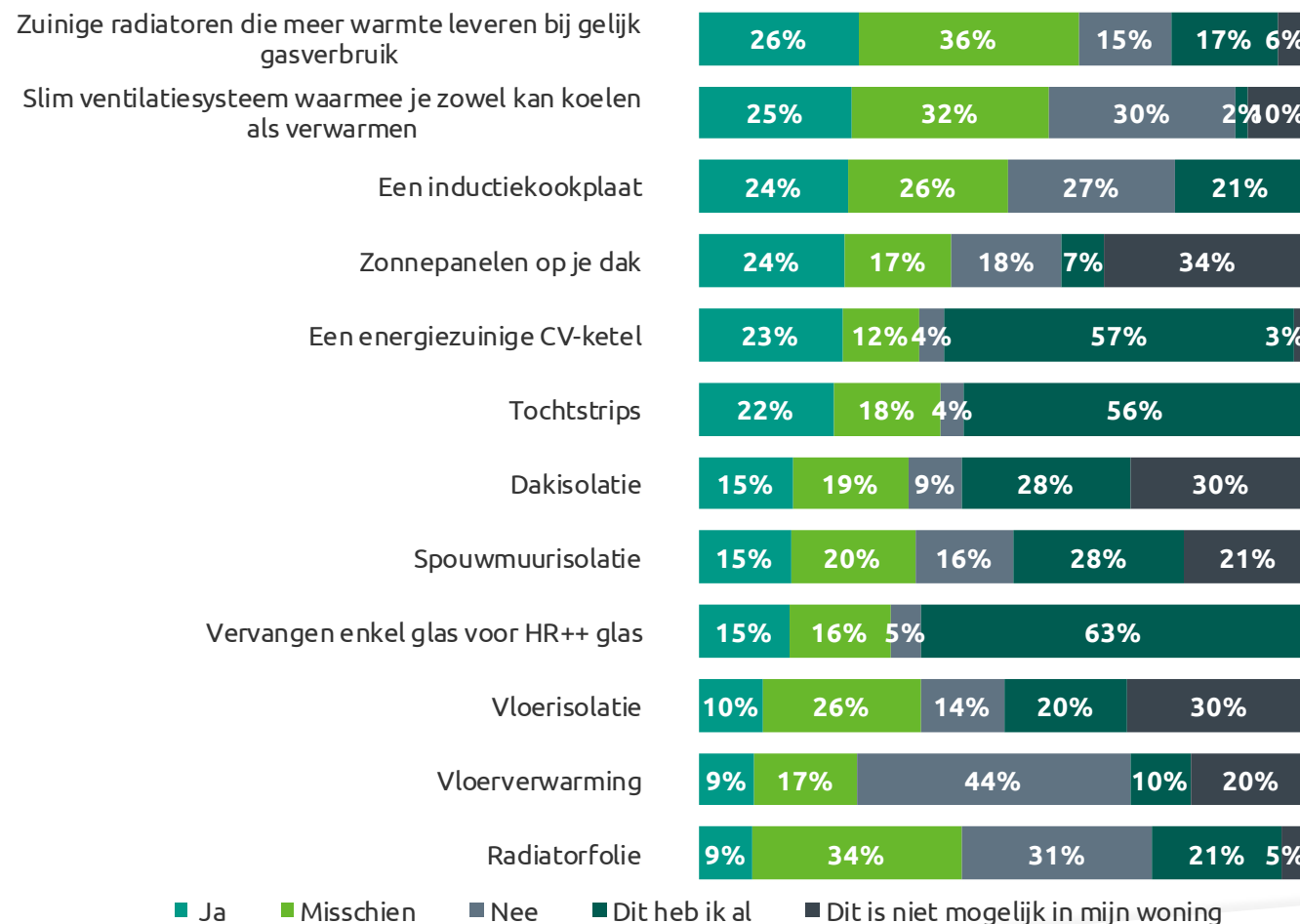
*Hoewel het idee bestaat dat bij aansluiting op een warmtenet men niet eenvoudig de temperatuur kan regelen is dat niet relevant voor/van toepassing op de Hoornes.

Meeste interesse in zuinige radiatoren en een ventilatiesysteem waarmee men kan koelen en verwarmen

Ongeveer de helft van de inwoners met een **koopwoning** heeft (misschien) interesse in zuinige radiatoren, een slim ventilatiesysteem waar je zowel mee kunt koelen als verwarmen en een inductiekookplaat. Ook voor zonnepanelen is animo, 41% heeft (misschien) interesse, echter geeft 34% dat dit niet mogelijk is voor hun woning. Een aanzienlijk deel heeft ook al maatregelen genomen. Zo heeft ruim de helft al een energiezuinige ketel en tochtstrips. 63% heeft al HR++ glas.

- Mensen met een **grondgebonden** woning hebben meer maatregelen getroffen dan mensen met een niet-grondgebonden woning. Zo hebben zij (zoals valt te verwachten) vaker een energiezuinige ketel, spouwmuur-, dak- en vloerisolatie, zuinige radiatoren, een inductiekookplaat, vloerverwarming, zonnepanelen en radiatorfolie.
- Mensen met een **niet-grondgebonden** woning hebben minder maatregelen genomen maar staan er wel vaker open voor deze te nemen. Zo zijn zij vaker (misschien) geïnteresseerd in; radiatorfolie, een inductiekookplaat en vloerisolatie.

In welke van de volgende maatregelen om het gas- en energiegebruik in jouw woning te verminderen ben je geïnteresseerd? (Basis: Mensen met een koopwoning, n=239)

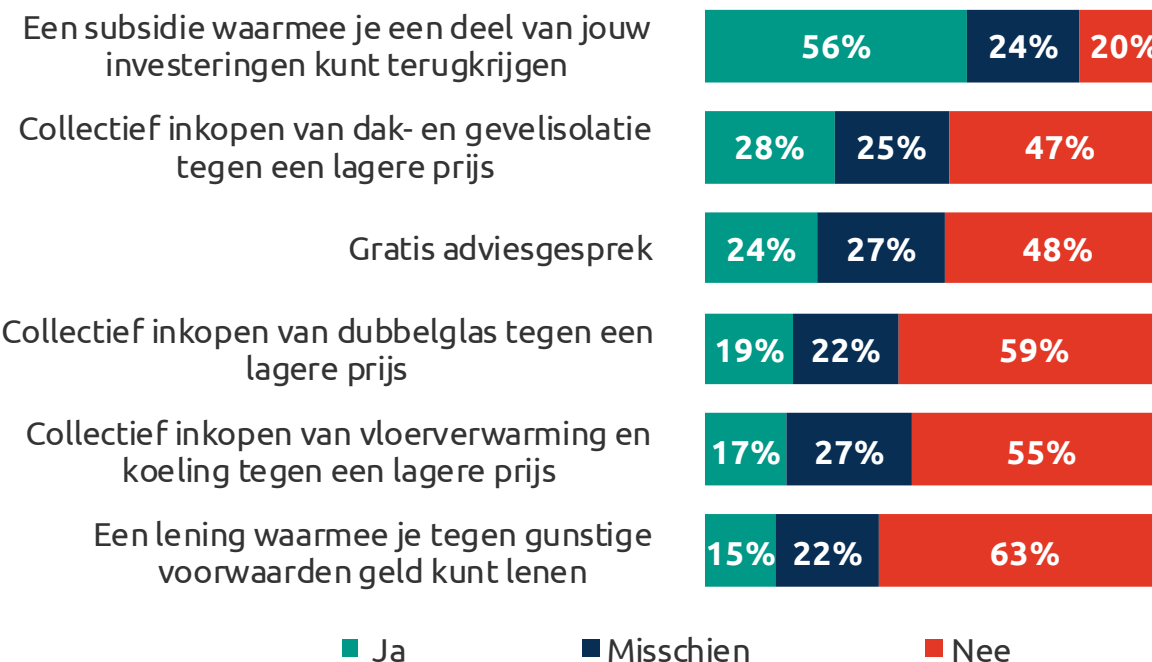
Ongeveer de helft heeft (misschien) interesse in collectieve inkoop van isolatie en vloerverwarming

80% van de woningeigenaren geeft aan (misschien) interesse te hebben in een subsidie voor het aardgasvrij maken van de woning. Over de overige aanbiedingen zijn de meningen meer verdeeld. Zo heeft circa de helft (misschien) interesse in het collectief inkopen van dak- en gevelisolatie. De andere helft heeft daar echter geen interesse in. Ook geeft een (kleine) meerderheid aan geen interesse te hebben in het collectief inkopen van dubbelglas en vloerverwarming.

Hoewel de meerderheid aangeeft geen interesse te hebben in een lening tegen gunstige voorwaarden, is toch nog 37% wel (enigszins) geïnteresseerd. De helft van de inwoners staat open voor een gratis adviesgesprek over hoe zij hun woning aardgasvrij kunnen maken.

- Mensen met een **grondgebonden** woning hebben vaker interesse in collectieve inkoop van dak- en gevelisolatie (37% vs. 23%).

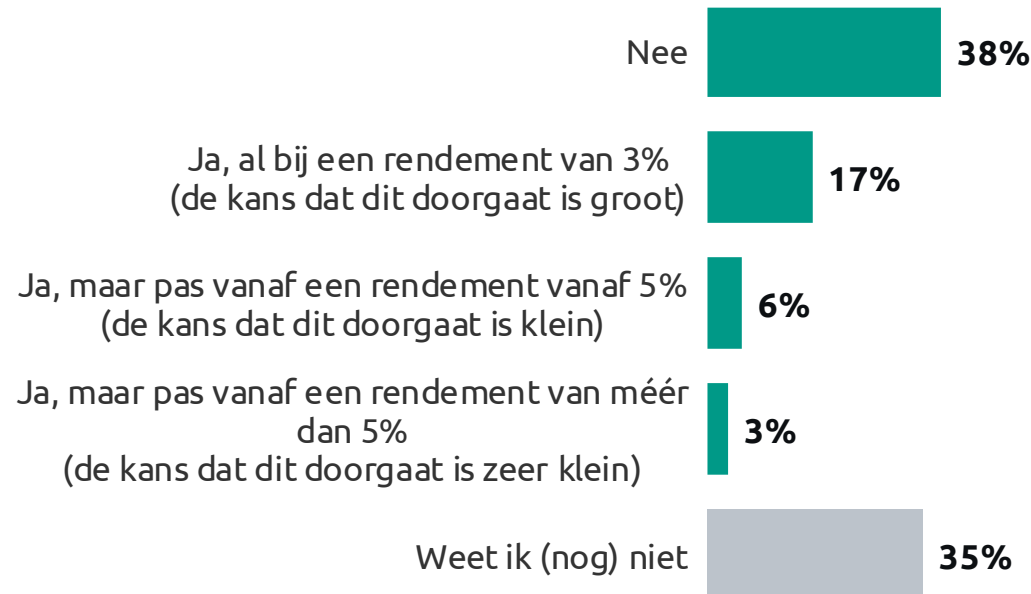
De gemeente Katwijk onderzoekt hoe zij haar inwoners kan ondersteunen in het aardgasvrij maken van de woning. Heb je interesse in de volgende aanbiedingen van de gemeente? (Basis: Mensen met een koopwoning $n=239$).

26% heeft interesse om te investeren in een warmte-koudeopslag in de wijk

Op sommige plekken is het mogelijk om een installatie te bouwen die alle huizen van één bepaalde wijk van warmte te voorziet. Een wijk heeft dan zijn eigen gezamenlijke bron. Dit wordt ook wel warmte-koudeopslag genoemd. 26% van de woningeigenaren zou hierin willen investeren. 17% wil dit al bij een rendement van 3%. De animo bij een percentage vanaf 5% of meer is kleiner. 35% zegt niet meteen 'nee' maar weet het nog niet.

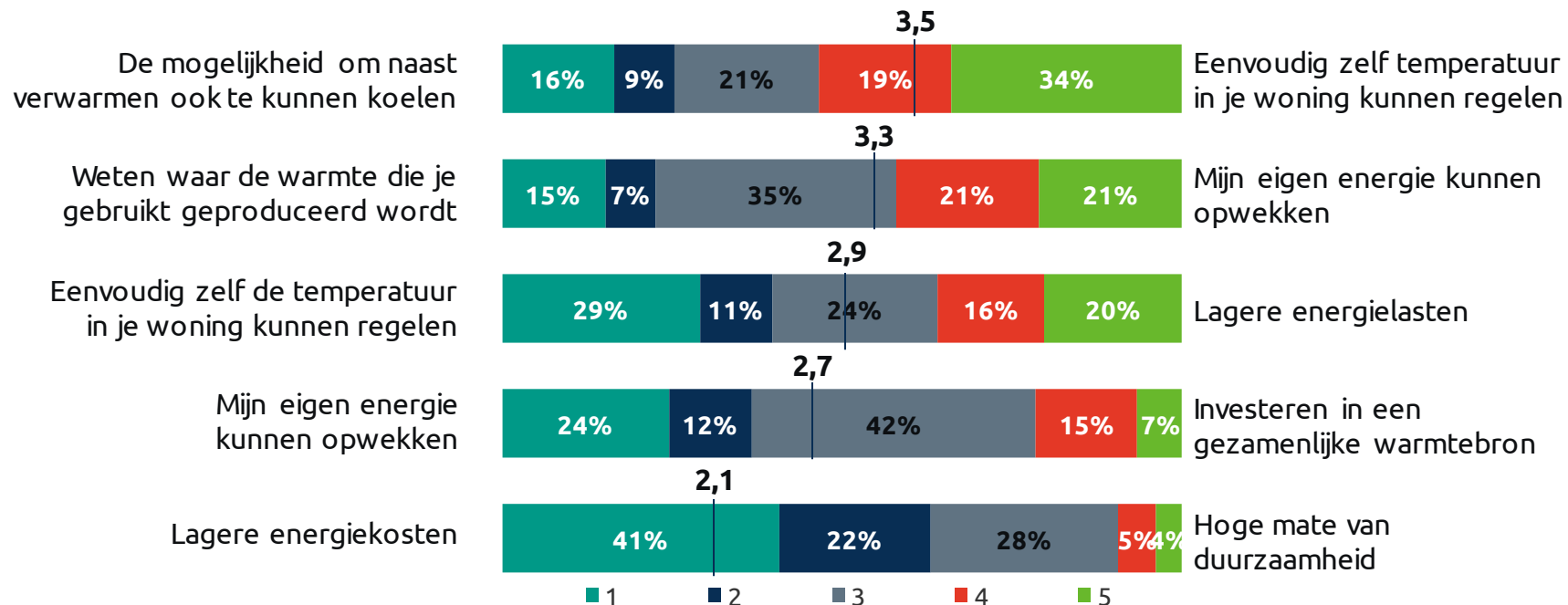
Stel, er komt een warmte-koudeopslag in jouw wijk, zou je daar dan geld in willen investeren als daar een positieve rente tegenover staat? NB: Op dit moment is de rente bij de bank rond de 0%.
(Basis: Mensen met een koopwoning, n=239)

Lagere energiekosten zijn voor woningeigenaren belangrijker dan een hoge mate van duurzaamheid

Woningeigenaren vinden het vaker belangrijk om eenvoudig de temperatuur te kunnen instellen in een aardgasvrije woning versus de mogelijkheid om naast verwarmen ook te koelen. Zij vinden het vaker belangrijk om zelf energie op te wekken dan te weten waar warmte geproduceerd wordt of te investeren in een gezamenlijke warmtebron. Lagere energiekosten zijn relatief minder belangrijk dan gemakkelijk zelf de temperatuur in de woning kunnen regelen maar belangrijker dan een hoge mate van duurzaamheid.

We zijn benieuwd waar jouw voorkeur naar uitgaat als het gaat om aardgasvrij wonen. Als je moest kiezen voor een aardgasvrije woning, wat vind je dan belangrijker ... (Basis: Mensen met een koopwoning, n=239)

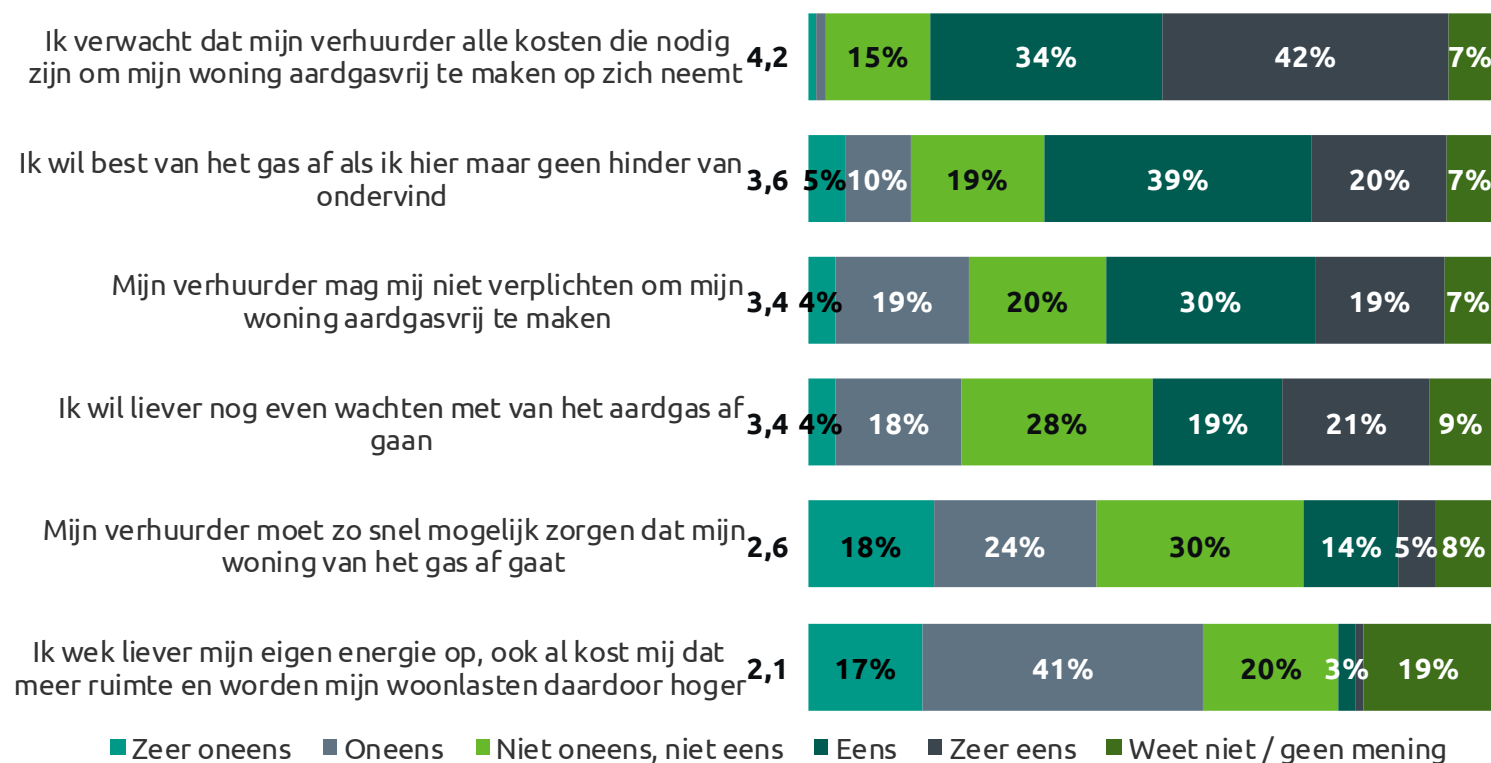

76% van de huurders verwacht dat de verhuurder alle kosten op zich neemt

Inwoners met een huurwoning zijn in beperkte mate bereid te investeren in een aardgasvrije woning. De meerderheid verwacht dat de verhuurder alle kosten hiervoor op zich neemt. 59% geeft aan wel van het gas af te willen maar daar geen (over)last van te willen ondervinden. 49% is van mening dat de verhuurder hen niet mag verplichten om van het gas af te gaan, tegenover 23% die het daarmee oneens is. Ongeveer een vijfde wil zo snel mogelijk van het gas af.

In hoeverre ben je het eens of oneens met de volgende stellingen?

(Basis: Mensen met een huurwoning, N=231)

59% ziet het belang om te starten met een klein aantal inwoners

Het aardgasvrij maken van alle woningen in Katwijk is ingewikkeld en ingrijpend. Daarom is het handig om met circa 50 woningen te starten zodat er eerst ervaringen op kunnen worden gedaan. De inzichten en ervaringen van deze bewoners (de kopgroep) kunnen, volgens de gemeente, andere bewoners in Katwijk helpen. 59% van de inwoners ziet ook het belang om eerst met een klein aantal inwoners te starten om zo ervaring op te doen. De koplopers mogen daar volgens circa de helft van de inwoners ook financiële ondersteuning voor ontvangen.

In hoeverre ben jij het eens met de volgende stelling? Het is belangrijk dat er eerst een klein aantal inwoners van het aardgas afgaat om zo ervaring op te doen voor de rest van Katwijk (n=470)

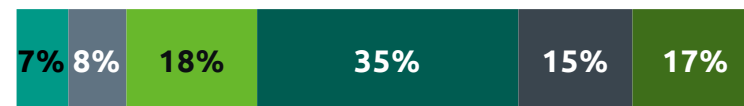
Het is belangrijk dat er eerst een klein aantal inwoners van het aardgas afgaat om zo ervaring op te doen voor de rest van Katwijk

De groep inwoners die als eerste van het aardgas afgaan mogen extra financiële ondersteuning krijgen mits zij openhartig hun ervaringen delen

De groep huurders die als eerste van het aardgas afgaan mogen extra (financiële) ondersteuning krijgen mits zij openhartig hun ervaringen delen

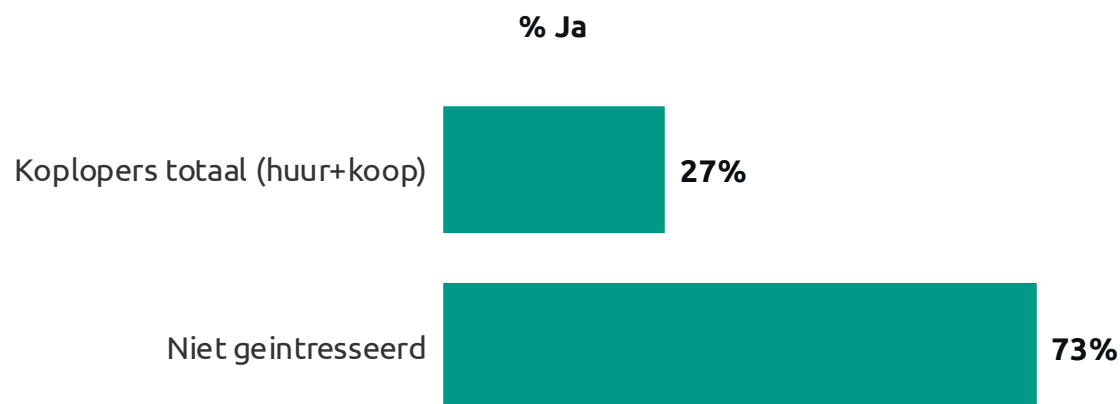

■ Zeet oneens ■ Oneens ■ Niet oneens, niet eens ■ Eens ■ Zeet eens ■ Weet niet / geen mening

28% van de inwoners wil (misschien) tot de groep koplopers behoren

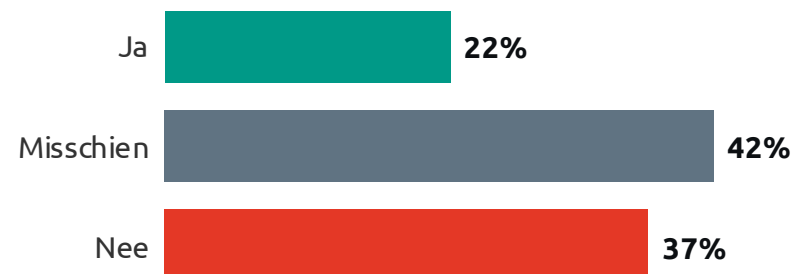
Op basis van de onderstaande vraag is een groep koplopers gedefinieerd. Zij willen bij de groep horen die als eerste van het aardgas afgaan. Van de 27% koplopers is 12% woning eigenaar en 16% huurder. In het volgende [hoofdstuk](#) gaan we dieper in op wat de koplopers onderscheidt van de andere inwoners van de Hoornes.

Wil jij bij de groep horen die als eerste van het aardgas afgaat of wil je hierover meer informatie ontvangen? (n=470)

22% van de huurders wil bij de groep horen die als eerste van het gas af gaat als zij daar een half jaar gratis warmte voor terugkrijgen. 42% wil dat misschien. Uiteindelijk heeft een kwart van de huurders daadwerkelijk hun gegevens achtergelaten omdat zij bij de koplopers wilde horen en/of meer informatie wilde ontvangen over aardgasvrij wonen.

Zou je bij de groep willen horen die als eerste van het aardgas afgaat als je daarvoor een half jaar gratis warmte t.w.v. 500 euro ontvangt? (Basis: Huurders, n=231)

A photograph of several solar panels installed on a red-tiled roof. The panels are dark blue with a grid of cells. The background shows a clear blue sky and some green trees. A semi-transparent green banner is overlaid on the lower left, and a red banner is on the bottom right.

Koplopers

Koplopers voelen zich vaker verantwoordelijk voor het tegengaan van de klimaatverandering

In dit hoofdstukken vergelijken we de groep koplopers (27%, n=128) met de rest van de inwoners van de Hoornes (73%, n=342).

Demografie: Koplopers zijn vaker mannen (58% vs. 46%) en gemiddeld 41,1 jaar oud. Dat is jonger dan de rest van de Hoornes (49,4 jaar). Koplopers zijn daarnaast vaker tussen de 18 en 24 jaar (21% vs. 10%) en minder vaak 65 jaar of ouder (14% vs. 27%).

Woning: Koplopers wonen relatief vaker in een huurwoning (58% vs. 46%) en huren daarbij vaker in de vrije sector (17% vs. 5%).

Houding duurzaamheid algemeen:

Koplopers ...

- gaan vaker zuinig om met energie om het milieu te sparen (86% vs. 79% eens).
- interesseren zich vaker voor de discussie rondom de energietransitie (69% vs. 47% oneens).
- zijn vaker bereid een stukje welvaart in te leveren om bij te dragen aan een duurzame wereld (50% vs. 33%).
- vinden het vaker van belang maatregelen te nemen tegen klimaatverandering (86% vs. 65%).
- voelen zich vaker verantwoordelijk voor het tegengaan van de klimaatverandering (83% vs. 62%) en zien dit minder als een verantwoordelijkheid die vooral bij de overheid ligt (14% vs. 25%).

Houding aardgasvrij wonen:

Koplopers ...

- Staan vaker positief tegenover aardgasvrij maken van de eigen woning (49% vs. 26% (zeer) positief)
- Zouden vaker al morgen aardgasvrij willen wonen (47% vs. 19%).
- Weten vaker welke stappen ze moeten nemen om de woning aardgasvrij te maken (29% vs. 17%).
- Staan minder negatief tegenover het inleveren van een beetje woongenot in ruil voor schonere energie (75% vs. 80%).
- Onzekerheid en onduidelijkheid over de kosten zijn vaker een drempel voor het aardgasvrij maken van de woning (22% vs. 6%).
- Redenen om over te stappen op alternatieve vormen van energie zijn vaker:
 - Omdat het goed is voor het milieu (57% vs. 35%)
 - Voor een betere wereld voor toekomstige generaties (55% vs. 30%)
 - Omdat iedereen zijn bijdrage hoort te leveren (46% vs. 28%)
 - Omdat ik dan geld kan besparen op mijn energierekening (42% vs. 26%)
 - Omdat het mijn woning comfortabeler maakt (16% vs. 8%)
 - Omdat het mij een gevoel van vrijheid en onafhankelijkheid geeft als ik zelf mijn energie kan opwekken (16% vs. 6%)
 - Omdat dit mijn woning klaar maakt voor de toekomst (51% vs. 21%)

Koplopers staan vaker positief tegenover aansluiting op een warmtenet

Houding aardgasvrij wonen vervolg:

Redenen om niet over te stappen op alternatieve vormen van energie zijn vaker:

- Ik weet niet waar ik moet beginnen (28% vs. 12%)
- Ik weet niet wat de mogelijkheden zijn voor mijn woning (46% vs. 25%)
- Ik wacht op duidelijkheid vanuit de overheid (34% vs. 22%)

Houding van huurders t.a.v. aardgasvrij wonen:

Koplopers met een **huurwoning** ...

- zijn vaker van mening dat de verhuurder zo snel mogelijk de woning aardgasvrij moet maken (38% vs. 10%)
- Willen minder vaak wachten met van het aardgas afgaan (15% vs. 53%)
- Verwachten minder vaak dat de verhuurder alle kosten op zich neemt (61% vs. 82%)
- Vinden vaker dat de verhuurder hen mag verplichten om de woning aardgasvrij te maken (39% vs. 16%).

Houding t.a.v. aansluiting op een warmtenet:

Koplopers met een **koopwoning** (n=54) staan vaker positief tegenover het aansluiten op een gezamenlijk warmtenet (47% vs. 17%).

De volgende aspecten zijn voor woningeigenaren vaker van belang in hun beslissing om wel of niet over te stappen op een gezamenlijk warmtenet (% (enigszins) belangrijk):

- De mogelijkheid om naast verwarmen ook te kunnen koelen (85% vs. 61%)
- Lagere energiekosten op termijn (99% vs. 78%)
- Hoge mate van duurzaamheid (90% vs. 72%)
- Het feit dat een warmtenet veiliger is dan aardgas (72% vs. 50%)

Koplopers met een **koopwoning** zijn vaker geïnteresseerd in:

- Spouwmuurisolatie (27% vs. 11%)
- Dakisolatie (26% vs. 12%)
- Zonnepanelen (40% vs. 19%)
- Inductiekookplaat (35% vs. 21%)
- Slim ventilatiesysteem waarmee je ook kan koelen (37% vs. 21%)

Koplopers met een **koopwoning** hebben vaker interesse in (% ja/misschien) ...

- een gratis adviesgesprek (86% vs. 42%)
- een subsidie waarmee men een deel van de investeringen terugkrijgt (98% vs. 75%)
- een lening tegen gunstige voorwaarden (60% vs. 31%)
- Collectief inkopen van vloerverwarming en koeling (67% vs. 38%), dak- en gevelisolatie (70% vs. 47%) en dubbel glas (62% vs. 36%) tegen een lagere prijs

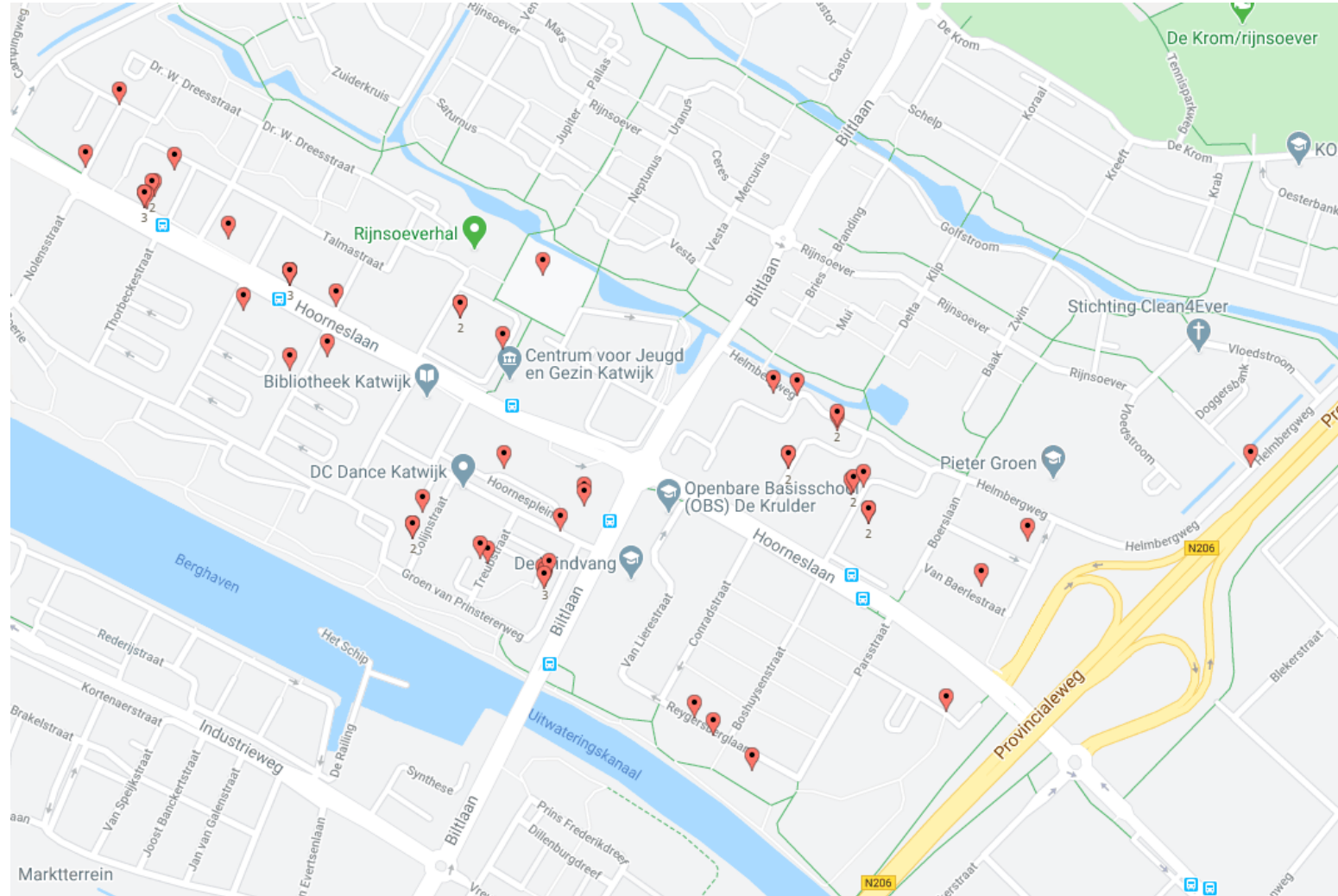
Koplopers met een koopwoning willen vaker investeren in een warmtekoudeopslag

- Koplopers met een **koopwoning** willen vaker investeren in een warmte-koudeopslag in de wijk vanaf een rendement van zowel 3% (36% vs. 12%) als 5% (13% vs. 3%).
- Als koplopers met een **koopwoning** moeten kiezen voor een aardgasvrije woning dan vinden zij, vergeleken met andere inwoners van de Hoornes ...
 - een hogere mate van duurzaamheid vaker belangrijk dan lagere energiekosten (2,6 vs. 2,0)
 - lagere energiekosten vaker belangrijk dan eenvoudig zelf de temperatuur in je woning kunnen regelen (3,3 vs. 2,8)
 - investeren in een gezamenlijke warmtebron vaker belangrijk dan zelf energie opwekken (3,0 vs. 2,6).

Koplopers (koopwoning)

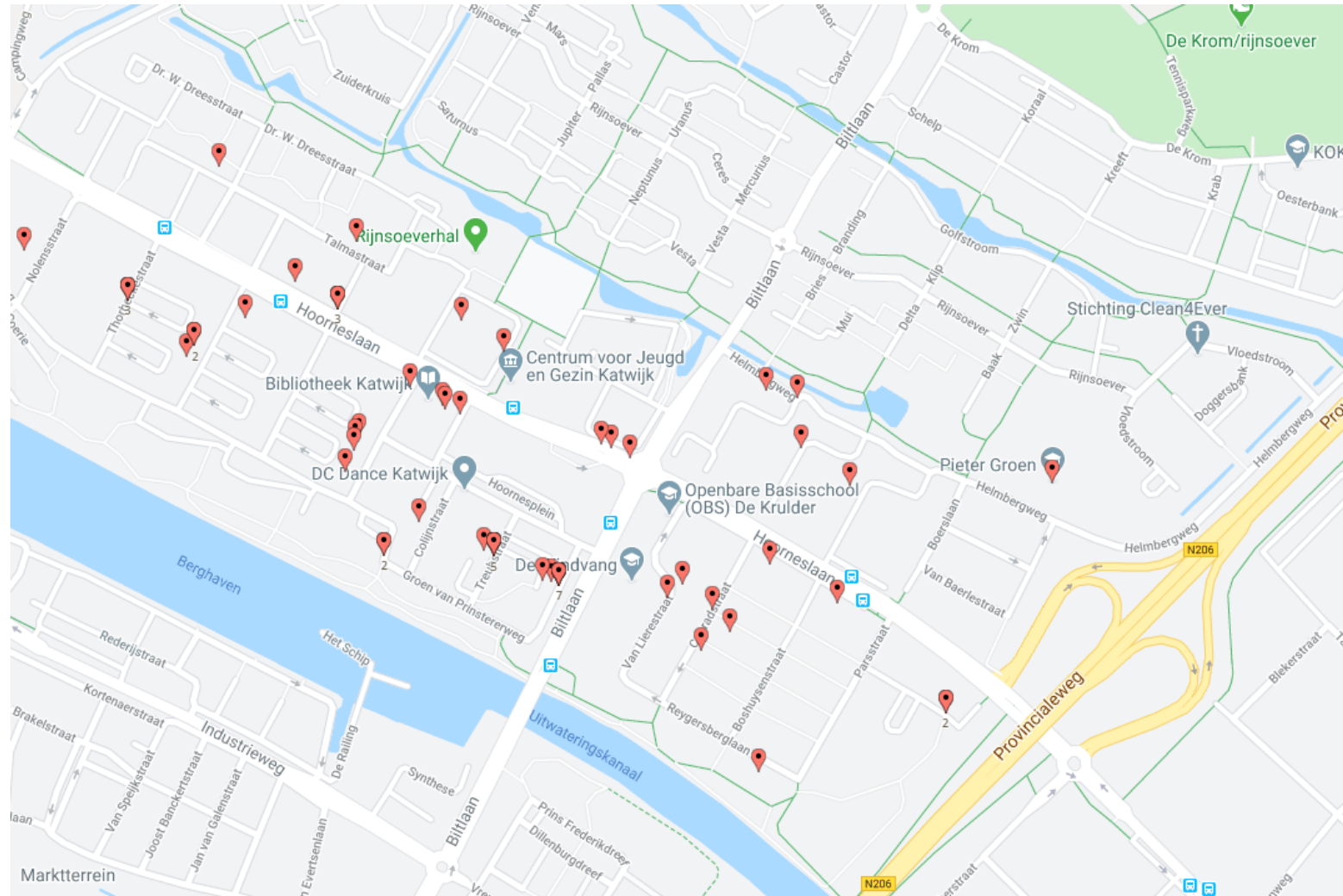
- In postcode **2221R** komen de meeste koplopers met een koopwoning voor; 28% van de huishoudens.

Koplopers (huurwoning)

- In postcode **2221A** komen de meeste koplopers met een huurwoning voor; 27% van de huishoudens.

Bijlagen

Bijlage

Onderzoekstechnische informatie - kwantitatief

Veldwerkperiode

Het veldwerk is uitgevoerd in de periode 8 mei t/m 2 juni 2020.

Methode respondentenselectie

Uit een door de klant beschikbaar gesteld adressenbestand

Weging

De onderzoeksdata zijn gewogen (zie ook bijlage gewogen en ongewogen data), daarbij fungeert <https://allecijfers.nl/buurt/hoornes-west-katwijk/> én <https://allecijfers.nl/buurt/hoornes-oost-katwijk/> als ijkbestand

Responsverantwoording online onderzoek

In de veldwerkperiode is aan 2.727 personen een uitnodigingsbrief verstuurd. Op de slotdatum van het veldwerk (zie bij Veldwerkperiode) was het gewenste aantal vragenlijsten ingevuld en is de toegang tot de vragenlijst op internet afgesloten

Bewaartermijn primaire onderzoeksbestanden

Digitaal beschikbare primaire onderzoeksbestanden worden tenminste 12 maanden na afronden van het onderzoek bewaard. Beeld- en geluidsopnames op cd en niet digitaal beschikbare schriftelijke primaire bestanden zoals ingevulde vragenlijsten, worden tot 12 maanden na afronden van het onderzoek bewaard.

Overige onderzoekstechnische informatie

Overige onderzoekstechnische informatie en een exemplaar van de bij dit onderzoek gehanteerde vragenlijst is op aanvraag beschikbaar voor de opdrachtgever.

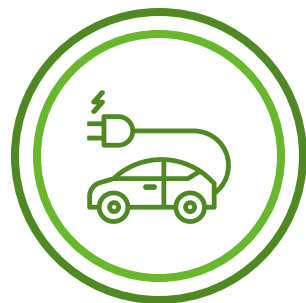
Bijlage | Ongewogen en gewogen data

Kenmerken	Ongewogen		Gewogen	
	n	%	n	%
Leeftijd				
18 t/m 24	16	3,4	61	12,9
25 t/m 44	141	30	171	36,4
45 t/m 64	173	36,8	129	27,5
65 en ouder	140	29,8	109	23,2
Geslacht				
Mannen	311	66,6	231	49,5
Vrouwen	156	33,4	236	50,5

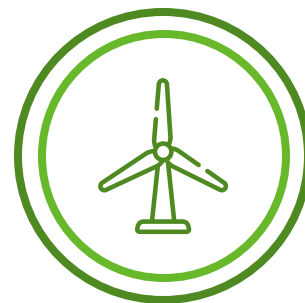
Wij verminderen onze footprint

Motivaction
is ISO 14001-
gecertificeerd

Motivaction
gebruikt
energiezuinige
auto's

Motivaction
gebruikt groene
stroom

Motivaction
gebruikt uitsluitend
papier met een FSC-
label

Het auteursrecht op dit rapport ligt bij de opdrachtgever. Voor het vermelden van de naam Motivaction in publicaties op basis van deze rapportage - anders dan integrale publicatie - is echter schriftelijke toestemming vereist van Motivaction International B.V.

Beeldmateriaal

Motivaction heeft datgene gedaan wat redelijkerwijs van ons verwacht kan worden om de rechthebbenden op beeldmateriaal te achterhalen. Mocht u desondanks menen recht te kunnen doen gelden op gebruikt beeldmateriaal, neem dan contact op met Motivaction.

Pers- en publicatiebeleid

Het vermelden van de naam van Motivaction in persberichten en/of andere publicaties over door Motivaction uitgevoerd onderzoek is gebonden aan een aantal voorwaarden, zoals vastgelegd in ons [Pers- en publicatiebeleid](#).

Motivaction International B.V.

Marnixkade 109F
1015ZL Amsterdam

Postbus 15262
1001MG Amsterdam

020 589 83 83

info@motivaction.nl

www.motivaction.nl

Motivaction International B.V.
onderschrijft de MOA-richtlijn 1,5 meter marktonderzoek

Weet wat mensen drijft.

motivaction
insights and strategy